

Bankarski rizik 38

UPRAVLJANJE IZLOŽENOŠĆU - ALATI (3)

dr Vesna Matić

Udruženje banaka Srbije
vesna.matic@ubs-asb.com

Rezime

Svest o izloženosti rizicima u poslovanju, kao i o potrebi i mogućnostima da se upravlja njima, inicirala je razvoj discipline upravljanja rizicima, kao i razvoj alata kojima se banka služi u tom procesu. Ceo proces rezultat je novije istorije razvoja, a na njegovu dinamiku i rezultate značajno je uticao razvoj informacionih tehnologija. One su omogućile formiranje baza podataka, kao osnovnog alata za upravljanje izloženosti, ali su otvorile i brojne mogućnosti za razvoj novih, savremenih alata, kojima se izloženost može meriti, kako u odnosu na pojedine vrste rizika, tako i u odnosu na agregatnu izloženost.

Ključne reči: izloženost rizicima, ključni indikatori rizika (KIR)

JEL: D81, G11, G13, G21

Rad primljen: 09.01.2014.

Odobren za štampu: 10.01.2014.

Banking Risk 38

EXPOSURE MANAGEMENT - TOOLS (3)

Vesna Matic PhD

Association of Serbian Banks
vesna.matic@ubs-asb.com

Summary

The awareness of exposure to business risks, and the need and possibilities for managing them, initiated the development of risk management, along with the development of tools that banks can use throughout this process. The entire process is a result of recent developments, whose dynamics and results have been considerably influenced by the advancement of information technologies. They have enabled the formation of databases, as basic tools for exposure management, at the same time opening numerous other possibilities for the development of new, modern tools for exposure measurement, both in relation to certain types of risk, and in relation to aggregate exposure.

Key words: risk exposure, key risk indicators (KRI)

JEL: D81, G11, G13, G21

Ključni indikatori rizika - KIR

Indikatori rizika su mere pomoću kojih se prate identifikovane izloženosti riziku tokom vremena. Reč je o alatu koji obezbeđuje informaciju o nivou izloženosti koji banka ima u poslovnom procesu prema određenom riziku ili setu rizika, u određenoj tački u vremenu, koji prati tu izloženost tokom vremena, i na toj osnovi, predviđa predstojeće promene rizičnog profila poslovnog procesa. Dakle, omogućuje da se identifikuju gubici, bliski ili potencijalni, pre nego se zaista realizuju.

Indikator postaje ključni kada prati posebno važnu izloženost riziku (ključni rizik), ili to čini izuzetno dobro (ključni indikator), ili, idealno, kada objedinjuje oba aspekta, u smislu:

- da je instrument ranog upozorenja na rastuću izloženost riziku u raznim delovima poslovnog procesa i
- da omogućuje da se izmeri veličina te izloženosti u odnosu na konkretni rizik ili set rizika.

Ključni indikatori rizika (KIR) nisu uvek u funkciji alata za rano upozorenje od rizika. Razlozi mogu biti različiti - indikator nije dobro profilisan ili nije dobro izmeren, testiran i proveravan u vremenu. Takav indikator može davati pogrešne signale, u smislu osećaja lažne sigurnosti ili netačnog upozorenja na rastuću izloženost.

U zavisnosti od latentnog perioda - dužine vremena na koje upućuje KIR i vremena kada se rizični događaj realizovao, potrebno je praviti razliku između:

- *vodećih KIR* koji su u funkciji ranog/ pravovremenog upozorenja na rizike - omogućuju identifikaciju trendova rastuće izloženosti riziku i probleme koje u određenom vremenskom horizontu mogu da uzrokuju,
- *sadašnjih KIR* koji identifikuju i upozoravaju na nivo izloženosti neposredno pred realizaciju rizičnog događaja, dakle, ima vremena samo za akcije sa ciljem da se limitiraju posledice i
- *zakasnelih KIR* koji daju informaciju o nivou izloženosti zbog rizičnog događaja koji se već realizovao. Iako zakasnela, ova informacija je upotrebljiva i korisna za budući period, kao preventiva, da se

izbegnu gubici i ne ponove već učinjene greške, obzirom da se rizični događaj može ponovo realizovati.

Zbog svega navedenog, pravilno određena učestalost merenja indikatora rizika je veoma važan uslov da on bude instrument u funkciji. Pojam učestalosti međutim, ne znači uvek vrlo često merenje indikatora. Rezultati mogu pokazati male promene u rizičnom profilu, što ne mora uvek biti tačno.

Banke nastoje da razviju setove efikasnih KIR i formiraju baze podataka o KIR. Cilj razvoja seta efikasnih KIR je da se identifikuju relevantne mere koje omogućavaju uvid u potencijalne rizike, koji mogu uticati na realizaciju poslovnih ciljeva banke. Proces se odvija kroz nekoliko faza:

- identifikacija rizika u poslovnom procesu i njihova provera,
- identifikacija KIR,
- određivanje pragova tolerancije KIR (donjeg i gornjeg) i
- monitoring, analiza i izveštavanje o rezultatima primene i praćenja KIR, odnosno, potrebe da se oni revidiraju.

Zašto su KIR važni? Tri su najviša prioriteta u okviru programskih ciljeva banke koje ovaj važan alat može da ispuni:

- da omogući blagovremeno informisanje starijeg meadžmenta o stanju/kretanju rizičnog profila banke,
- da kreira okruženje „bez iznenađenja“, u smislu podrške efikasnom operativnom i strateškom upravljanju rizicima i
- da poveže funkciju upravljanja rizicima sa kvantitativnim metodama kalkulacije regulatornog i ekonomskog kapitala i da zajedno sa drugim alatima, kao što su scenario analiza i stres testiranje, pomogne u kalkulaciji ekonomskog kapitala kod banaka koje primenjuju više pristupe.

Literatura / References

1. Dr Vesna Matić, *Operativni rizici*, Institut za poslovna istraživanja, Beograd, 2008.
2. The Institute of Operational Risk, *Operational Risk Sound Practice Guidance, Key Risk Indicators*, London, November 2010

Key risk indicators (KRI)

Risk Indicators are measures by means of which the identified risk exposures are monitored over time. It is the tool that provides information on the level of exposure that bank has in the business process to a particular risk or set of risks, at some point of time, follows the exposure over time, and on this basis predicts the changes to the risk profile of the business process. Thus, it allows to identify losses, close or potential, before they are actually realized.

An indicator becomes a key indicator when it monitors particularly important risk exposure (key risk), or when it does this in a very good way (key indicator), or, ideally, when it combines both aspects, in terms of:

- That it is the early bird warning instrument of the growing risk exposure in different parts of a business process and
- That it allows measurement of the exposure in relation to a particular risk or set of risks.

Key risk indicators (KRI) are not always in the function of early risk warning tools. The reasons may be different - the indicator is not well profiled or is not well measured, tested and checked in time. This indicator may give misleading signals, in terms of a sense of false security, or inaccurate warnings of the increasing exposure.

Depending on the latency period - the length of time indicated by the KRI and the time when the risk event gets realized, it is necessary to distinguish between:

- *Leading KRI* - that are in the function of early/timely warning of the risks - allowing identification of the trends of increasing risk exposure and problems they may cause in a certain time horizon,
- *Current KRI* - which identify and warn of the level of exposure immediately before the risk event occurs, so that there is only time for actions to limit the consequence and
- *Delayed KRI* - which provide the information about the level of exposure to risk event that already occurred. Although delayed, this

information is useful and helpful for the future, as a preventive measure to avoid losses and not repeat the mistakes already made, given that risk event may occur again.

Because of this, the proper frequency of risk indicators measurements is a very important requirement for it to be a functional instrument. The concept of frequency, however, does not always imply frequent measurement of indicators. Results may show small changes in risk profile, which may not always be true.

Banks are trying to develop sets of efficient KRI and form KRI databases. The point of efficient KRI development is to identify relevant measures that provide insight into potential risks that may affect the realization of business objectives of the bank. The process evolves through several stages:

- Identification of risks in a business process and their checking,
- KRI identification,
- Determination of the KRI tolerance threshold (bottom and upper) and
- Monitoring, analysis and reporting about the results of KRI implementation and monitoring, that is, the necessity of their revision.

Why are the KRI important? There are three highest priorities within the bank's program objectives that can be fulfilled by this important tool:

- To provide timely information to senior management on the position/movements of the bank's risk profile,
- To create the "no surprises" environment in support of effective strategic and operational risk management in the bank and
- To connect the risk management function with the quantitative approaches of regulatory and economic capital charges calculation, and to help in combination with other tools, like scenario analysis and stress testing, in the economic capital charges calculation in the banks that are implementing advanced measurement approaches.